

פרחים 1994/95

אבנר צין - שה"מ, לה"ד נגב, פרחים

לאחר שלוש שנים שענף הפרחים עמד על היקף של כ-1000 דונם, גדלו שטחי הפרחים בערבה השנה ב- 40% (טבלה 1). את מקום הגיבסנית ששלטה בסל המוצרים בערבה, תופסים היום מגוון זני לימונים, שטחי חמניות גדלו במאות אחוזים ולא ניתן להעריך את היקפם במדויק. פרחים נוספים כחרציות ומנתור הכפילו את היקפם (טבלה 2, מבוססת על נתוני ביא"ר).

טבלה מס' 1 - היקף שטחי הפרחים השונים בערבה 1991 - 1994 בדונם

94/95	93/94	92/93	91/92	
277	300	330	520	גיבסנית
454	350	220	110	לימונים יפני
101	120	80	25	לימונים סינאטום
92	95	88	80	טרכליום
17	25	12	7	ליזיאנטוס
531	155	190	143	אחרים
1472	1045	920	885	סה"כ

טבלה מס' 2 - התפלגות סוגי פרחים במושבי הערבה

סה"כ	אחרים	אסק'	ליזיאנטוס ס	מנתור	חרציות	טרכליום	גפסנית	לימונים סינאטום	לימונים יפני	
152	20	-	-	2	3	22	35	20	50	צופר
877	179	27	6	96	24	56	198	40	251	חצבה
169	31	1	-	2	3	5	44	18	65	עידן
122	20	-	-	-	41	3	28	2	28	עין-יהב
133	27	-	11	1	4	6	22	20	42	פארן
19	-	-	-	-	-	-	-	1	18	מ.א.תמר
1472	277	28	17	101	75	92	327	101	454	סה"כ

יותר ממחצית היקף הענף מתרכז במושב חצבה. עם רישות החלקות לאספקת חשמל מרכזית הענף יקבל זריקת עידוד נוספת. התפתחויות חיוביות צפויות גם במושב נאות הכיכר. עקב המשבר בענף המלונים בכיכר ולאור הצלחת שני המשקים המובילים, יצטרפו בשנה הקרובה מגדלים נוספים.

גיפסנית

הסתיו החם פגע קשה בענף ורוב השטחים החלו לפרוח לאחר חג הולנטיין. בגלל בעיות תשתית, מעט מאד חקלאים האירו את השטחים, כך שבסתיו ובחורף נשלחו כמויות אפסיות. עם רישות החלקות במושב חצבה אנו צפויים להקדים את שטחי הגיפסנית בעונה הבאה. דבר זה יביא גם להגדלת השטחים.

לימוניום

לימוניום בלטלארד הוא הזן הבולט והמוביל בערבה. בחודשים נובמבר עד ינואר ומסוף מרץ אנו משווקים איכות מעולה ובכמויות סבירות. בעונה הקרובה תהיה הרחבה נוספת בזן ייחודי זה ולכן כבר שנתיים נעשה מאמץ בתחנת "יאיר" למצוא שיטות אגרוטכניות לקבלת פרחים באיכות מעולה בחודשים פברואר מרץ. תצפיות בנושא גג זחית והשפעת חימום נתנו תוצאות מעל למצופה חלק מן המסקנות כבר מיושמות בשטח. התוצאה הטובה ביותר התקבלה בשילוב גג זחית עם חימום לילה.

למדנו לגדל ולקבל תוצאות יפות גם בלימוניום אמילי. מגדלי האמילי למדו את חשיבות קבלת הפרחים במשך כל החורף מדצמבר עד מרץ. התוצאות הטובות הושגו באדמות כבדות יותר ובמשטרי מים שופעים עם ריסוסים תכופים של 300 ח"מ גיברלין כל שלושה שבועות. לחמום תרומה רבה לקבלת פרחים במרכז החורף, למעט הבלוסטון שקיים בערבה פורח בגל פריחה יחיד במרכז החורף. למגדלי בלטלארד גדולים יכולה עובדה זו להביא תועלת רבה. גם בזן זה חמום מקדים את גל הפריחה. בין כל זני הלימוניום הרבים שנבחנו בערבה Delf Blue הוא הזן הבולט בתכונותיו, להוציא את העובדה שהוא זן גבוה במיוחד, הוא דומה בהרבה תכונות לאמילי. מבנה הענף מזכיר יותר צורה של סינאטום וזה יכול להיות חסרונו היחיד.

ליזיאנטוס

נראה לנו ששיטת "קירור עדעד" נותן תוצאות טובות ובמשק ההדגמה של רטנר קיבלנו השנה פריחה יפה ואחידה בסוף ינואר ופברואר. שטח זה צפוי להעלות גל נוסף באפריל. נראה לנו שהשיטה תאומץ ע"י מגדלים נוספים בכל הארץ. יש להעמיק את הידע בשיטה זו גם בזנים איטיים מקבוצת היידי ואחרים.

חמנית

היקף הענף כ- 120 דונם. אחידות בעומק ובעומק הזריעה הוא סוד ההצלחה של גידול זה. מכונת זריעה מדוייקת כמו שקיימת במושב חצבה או זריעה ידנית זה הפתרון. ריסוס אלאר הכרחיים לקבלת עלווה איכותית וגובה מתאים. סוף מגשה באריזה נכונה וצפופה בטרייול. אין יתרון

למשלוח פרחים ארוכים משבעים ס"מ. בנושא זנים אין התלבטויות והזן "אורית" תוצרת כחול לבן הוא הטוב ביותר (פיתוח של ילון שחורי ומכון וולקני).

מנתור

על כל סוגיו ומיניו הוא גידול נוסף קל וזול. השנה גם פדה מחירים טובים עם יבולים נאים. צפויה הכפלת שטחים בשנה הקרובה להגדלה שכבר היתה השנה.

אסקלפיאס

היתרון לגידול אסקלפיאס טוברוזה בטוף ברור. יתרון זה ילך ויגדל עם עליית הטמפ' שפוגעת קשה בגידול בקרקע. באסקלפיאס סינדרלה היו השנה כשלונות רבים. הגידול רגיש ביותר לטמפ' מקסימום ומינימום, לתקלות תאורה, לימי עננות ולפגעי מזיקים רבים.

עזעד

רוב העדעד בערבה הוא מתרבית רקמה ורק כרבע הוא מזריעים. איכות השתילונים שמגיעים מחו"ל הוא באיכות ירודה ועל זה מתווספים בעיות בהשקייה ובקירור בארץ. Crystal Yellow סבל ביותר מאי אחידות בעליה לפריחה. זנים ותיקים נוספים מכל המקורות סבלו בצורה זו או אחרת בעליה לפריחה לא אחידה. עלות של כ- 13,000 ש"ח לדונם שתילים מעמיד בספק את כדאיותו הכלכלית. זנים חדשים שיצאו זה עתה מתחת לידי המטפחים היו אחידים ביותר והזכירו את העבר המפואר של הזנים הותיקים. אך, בזנים חדשים אלו יש סיכון מסויים לגבי תגובת השוק. בשנה האחרונה נעשה בארץ מאמץ ליצר קלונים חדשים של תרבית רקמה.

היפריקום

גידול זה סובל מאותן תופעות בהן סבלו גידול אסקלפיאס טוברוזה וכף הקגורו. היפריקום כמו שני הפרחים האחרים סובל בקרקע מהמים המליחים ו-PH גבוה. בתצפיות מקדימות, יש יתרון לגידול בטוף ובשנה הבאה נערוך תצפיות מסודרות בתחנות הניסיונות בערבה.